

Vaizdo stebėjimas: VDAI praktika ir aktualūs teismų sprendimai

Inga Navagruckienė

Priežiūros skyriaus vyriausioji specialistė

INSPEKCIJOS PRAKTIKA NAGRINĖJANT SKUNDUS DĖL FIZINIŲ ASMENŲ VYKDOMO VAIZDO STEBĖJIMO

ATVEJAI, KADA BDAR NĖRA TAIKOMAS

BDAR 2 straipsnio 2 dalies c punkte numatyta BDAR taikymo išimtis (asmeninė arba namų ūkio išimtis), pagal kurią BDAR netaikomas asmens duomenų tvarkymui, kai duomenis tvarko fizinis asmuo, užsiimdamas išimtinai asmenine ar namų ūkio veikla.

Inspekcija laikosi nuoseklios praktikos pagal kurią **BDAR nėra taikomas, jei asmuo vaizdo stebėjimą vykdo išimtinai tik savo privačioje teritorijoje**. Asmuo vykdamas išimtinai tik savo privačios teritorijos vaizdo stebėjimą nėra laikomas duomenų valdytoju BDAR prasme.

*Pažymėtina, jog praktikoje pažeidimai dažnai nustatomi ne tiek dėl sąmoningo siekio stebėti ne jiems priklausančią teritoriją, o dėl neatidumo, t. y. pilna apimtimi tinkamai nesureguliuojant vaizdo kamerų stebėjimo lauko.

Inspekcija, nagrinėdama asmenų skundus, vadovaujasi Europos Sąjungos Teisingumo Teismo suformuota praktika, pagal kurią tais atvejais, jeigu vaizdo stebėjimas yra nukreiptas net ir iš dalies į privačios sferos išorę – viešąją erdvę arba kito asmens privačią teritoriją, toks vaizdo stebėjimas peržengia asmens, vykdančio vaizdo stebėjimą, privačios teritorijos ribas, todėl tokiais atvejais asmeninė arba namų ūkio išimtis negali būti taikoma.

Vertinant kas laikytina privačios teritorijos ribų peržengimu Inspekcija vadovaujasi Lietuvos Vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktika. LVAT yra nurodęs, jog jeigu tam tikra dalimi yra fiksuojami tik sunkiai identifikuojami objektai pvz. pastato sienos dalis, medžiais ir krūmais apaugusi žemės sklypo dalis ir pan., tai nėra laikoma asmens duomenimis, todėl BDAR nėra taikomas (LVAT nutartis administracinėje byloje Nr. eA-560-525/2023).

Taigi, Inspekcija savo praktikoje laikosi gana griežtos pozicijos, pagal kurią, vykdamas savo privačios teritorijos vaizdo stebėjimą yra būtina užtikrinti, jog į vaizdo stebėjimo apimtį nepatektų kaimyninės ir viešos teritorijos, kuriose būtų galima (įmanoma) užfiksuoti asmens duomenis, tačiau jei į vaizdo stebėjimo apimtį pateks už privačios teritorijos ribų esantys sunkiai identifikuojamų objektų dalys (pvz. augančio medžio dalis, aklina pasato sienos dalis ir pan.), BDAR nebus taikomas.

ATVEJAI, KAI BDAR YRA TAIKOMAS

Kai į vaizdo stebėjimo apimtį patenka tokia viešoji ar kaimyninio sklypo teritorija, kurioje gali būti fiksuojami asmens duomenys, tokiam vaizdo stebėjimui asmeninė ar namų ūkio išimtis netaikoma, t. y. bus taikomas BDAR.

Tokiu atveju vaizdo stebėjimas bus teisėtas tik tuo atveju, jeigu atitiks bent vieną iš BDAR 6 straipsnio 1 dalyje nustatytų teisėto asmens duomenų tvarkymo sąlygų bei BDAR 5 straipsnyje numatytus asmens duomenų tvarkymo principus.

Praktikoje asmenys vykdomo vaizdo stebėjimo teisėtumą dažniausiai grindžia BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punktu, t. y. siekdami užtikrinti savo bei savo turto apsaugą. Inspekcijos praktikoje toks siekis yra laikomas teisėtu, tačiau **vien deklaratyvus tokio teisėto intereso nurodymas nėra pakankamas.**

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, aiškindamas BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punktą, yra konstatavęs, kad šios normos taikymui yra numatytos trys kumuliacinės asmens duomenų tvarkymo teisėtumo sąlygos:

- 1) tvarkyti asmens duomenis reikia dėl **teisėtų interesų**, kurių siekia duomenų valdytojas arba trečiasis asmuo;
- 2) asmens duomenis tvarkyti **būtina** siekiant įgyvendinti nustatytą teisėtą interesą;
- 3) asmens, kurio duomenys turi būti apsaugoti, interesai ar laisvės bei pagrindinės teisės **neturi būti viršesni.**

BDAR 6 STRAIPSNIO 1 DALIES F PUNKTO TAIKYMAS

- Pagal Inspekcijos suformuotą praktiką, neužtenka tik deklaratyviai ir abstrakčiai nurodyti, jog praeityje stebimoje teritorijoje buvo įvykęs tam tikras incidentais. Inspekcijai turi būti pateikiami **pagrįsti** įrodymai apie buvusius **realius** incidentus. Be to, turi būti įvertinama ir argumentuojama, kodėl yra būtina tam tikrą teritoriją stebėti ir kodėl interesas fiksuoti galimus incidentus yra viršesnis už asmenų teisę nebūti nuolat stebimiems.
- Neįrodžius, kad vaizdo stebėjimą vykdyti yra būtina, bei kad duomenų subjekto teisė į privatumą nėra pernelyg pažeidžiama, vaizdo stebėjimas laikomas neteisėtu (žr. pvz. *Inspekcijos 2026 m. balandžio 8 d. sprendimą Nr. 3R-598 (2.13-1.E)*, *2026 m. gegužės 29 d. sprendimą Nr. 3R-1003 (2.13-1.E)* ir kt.)
- Pažymėtina, kad Inspekcijos praktikoje dažniausiai taikoma poveikio priemonė yra nurodymas nukreipti vaizdo stebėjimo kamerą arba imtis techninių priemonių (filtrų), kurios užtikrintų, kad vykdomas vaizdo stebėjimas neišeitų už privataus sklypo ribų.

BENDRATURČIŲ VYKDOMAS VAIZDO STEBĖJIMAS

Skundų dėl bendraturčių vykdomo vaizdo stebėjimo nagrinėjimas **nepriklauso Inspekcijos kompetencijai**, nes:

1. bendrai savininkams priklausančios teritorijos stebėjimui taikoma BDAR 2 straipsnio 2 dalies c punkte nustatyta išimtis
2. bendrosios nuosavybės teise valdomų objektų naudojimą ir priežiūrą reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 4.75 straipsnis.

*Pagal CK 4.75 straipsnio 1 dalį bendrosios nuosavybės teisės objektu naudojamosi bendraturčių sutarimu. Kai yra nesutarimas, valdymo, naudojimosi ir disponavimo tvarka nustatoma teismo tvarka pagal bet kurio iš bendraturčių ieškinį.

Pažymėtina, kad skundai dėl daugiabučių namų bendrose teritorijose (laiptinėse, automobilių stovėjimo aikštelėse ir pan.) vykdomo vaizdo stebėjimo taip pat yra nenagrinėjami kaip nepriklausantys inspekcijos kompetencijai, nes tokie daugiabučio namo gyventojų ginčai taip pat turi būti sprendžiami civiline tvarka.

Inspekcija tokios praktikos laikosi atsižvelgdama į formuojamą teismų praktiką. Pvz. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2023-10-20 sprendime administracinėje byloje Nr. e12-3794-816/2023 yra išaiškinęs, jog „**asmens duomenų apsauga ir jos nustatomas asmens duomenų tvarkymo režimas nėra tinkama priemonė spręsti bendraturčių nesutarimus dėl bendro naudojimo teritorijos valdymo ir naudojimo**. Tam skirtos civilinės teisės numatomos galimai pažeistų bendro daikto savininkų interesų gynimo priemonės“. Teismas minėtame sprendime konstatavo, kad Inspekcijos kompetencija neapima CK ir kitų civilinės teisės aktų priežiūros, todėl Inspekcija negali spręsti dėl CK normų taikymo teisėtumo .

VAIZDO STEBĖJIMAS KARTU SU GARSO ĮRAŠYMU

- Vaizdo ir garso duomenys yra skirtingų kategorijų asmens duomenys, jų pobūdis yra skirtingas. Vadovaujantis formuojama teismų praktika, **garso duomenų tvarkymas laikytinas labiau asmens privatumą ribojančia priemone nei vaizdo duomenų tvarkymas**, todėl vaizdo duomenų tvarkymui taikytini reikalavimai ir praktika negali būti pagal analogiją taikoma garso duomenų tvarkymui (žr. *Vilniaus apygardos administracinio teismo 2021-02-22 sprendimą administracinėje byloje Nr. e12-620-872/2021*).
- Savo praktikoje Inspekcija yra pažymėjusi, jog **asmens duomenų tvarkymas, darant garso įrašus gali būti taikomas tik išimtiniais atvejais** - tada kai duomenų valdytojo interesai yra aiškiai aukštesni už duomenų subjekto teises ir teisėtus interesus, kada įvertintos visos duomenų subjektui kylančios rizikos ir imtasi priemonių jas pašalinti, taip pat, kada toks asmens duomenų tvarkymas yra būtinas ir proporcingas siekiamiems tikslams ir atitinka kitus BDAR keliamus reikalavimus (žr. *Inspekcijos 2025-04-24 sprendimą Nr. 3R-440 (2.13-1.E)*).
- Inspekcija taip pat laikosi pozicijos, jog nuolatinis garso įrašymas pats savaime neužtikrina turto saugumo ar incidentų nebuvimo. Taip pat pažymėta, jog garsas (priešingai negu vaizdas) iš privačios teritorijos yra įrašomas nepriklausomai nuo to, kad kameros yra įrengtos skundžiamų asmenų privačioje teritorijoje ir nepriklausomai nuo to, kokia kryptimi kameros yra nukreiptos. Tai reiškia, kad pareiškėjo privačioje teritorijoje vykstantys privatūs pokalbiai gali būti įrašomi skundžiamų asmenų įrengtomis ir nuolat veikiančiomis vaizdo stebėjimo kameromis. Inspekcija padarė išvadą, kad tokiu atveju duomenų subjekto (pareiškėjo) teisė į privatumą yra viršesnė už skundžiamų asmenų siekį apsaugoti savo turtą ar fiksuoti galimus pavienius incidentus, nes šių tikslų galima pasiekti nevykdant nuolatinio garso įrašymo (žr. *Inspekcijos 2026 m. gegužės 29 d. sprendimą Nr. 3R-1003 (2.13-1.E)*).

LVAT 2024 m. gruodžio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-280-822/2024

- Ginčas kilo tarp fizinio asmens ir Inspekcijos dėl baudos skyrimo už tai, kad fizinis asmuo nesuteikė prieigos galimybės, pagrįstumo ir teisėtumo. Inspekcija, gavusi skundą dėl galimai neteisėtai vykdomo vaizdo stebėjimo, kreipėsi į skundžiamą asmenį su nurodymu, suformuluodama konkrečius klausimus. Skundžiamas asmuo į Inspekcijos užduotus klausimus neatsakinėjo ir tik deklaratyviai teigė, kad kameras savo sklypo dalyje naudoja, vadovaudamasis BDAR 2 straipsnio 2 dalies c punkto pagrindu.
- Inspekcija, atsižvelgdama į tai, kad skundžiamas asmuo neteikia prašomos informacijos nusprendė pradėti baudos skyrimo procedūrą ir skyrė baudą už prieigos galimybės nesuteikimą pažeidžiant BDAR 58 straipsnio 1 dalies a punktą.
- LVAT vertinimu, Inspekcija, tirdama skundą, negalėjo įvertinti, ar šio skundo dalykas patenka į BDAR taikymo sritį, nes asmuo neatsakinėjo į Inspekcijos klausimus. LVAT nurodė, kad tik įvertinusi prašomus pateikti duomenis, Inspekcija galėjo spręsti, ar skundžiamo asmens atžvilgiu BDAR netaikomas (t. y. ar vykdydamas vaizdo stebėjimą jis tikrai užsiima išimtinai asmenine ar namų ūkio veikla (BDAR 2 straipsnio 2 dalies c punktas). Kadangi pareiškėjo skundas Inspekcijai buvo pateiktas, jo nuomone, dėl BDAR nuostatų pažeidimų, Inspekcija į skundžiamą asmenį prašydama pateikti skundo nagrinėjimui reikalingą informaciją kreipėsi pagrįstai. Teismas taip pat nurodė, kad Inspekcija teisėtai ir pagrįstai pripažino skundžiamo asmens veiksmus neteikti prašomos tyrimui atlikti reikalingos informacijos tyčiniai bei sąmoningais, sunkinančiais jo atsakomybę, todėl jam buvo paskirta bauda.

INSPEKCIJOS PRAKTIKA DĖL JURIDINIŲ ASMENŲ VYKDOMO VAIZDO STEBĖJIMO

INSPEKCIJOS 2025-03-20 SPRENDIMAS NR. 3R-283 (2.13-1.E)

Faktinės aplinkybės: vaizdo stebėjimas buvo vykdomas krizių centro bendro naudojimo patalpose, tokiose kaip laiptinė, koridorius, virtuvė, įėjimas į patalpas. Skundžiamas asmuo vykdomą vaizdo stebėjimą grindė BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punktu (asmenų bei turto apsaugos, pažeidimų fiksavimo bei savo teisių gynimo tikslu). Skundžiamas asmuo nurodė, kad be vaizdo stebėjimo yra naudojamos ir kitos apsaugos priemonės, tačiau jos nėra pakankamai efektyvios. Skundžiamas asmuo taip pat atkreipė dėmesį į savo teikiamų paslaugų pobūdį, lemiantį, kad krizių centro paslaugų gavėjams yra teikiama intensyvi socialinė priežiūra, todėl duomenų subjektai gali tikėtis tokio jų asmens duomenų tvarkymo bei pažymėjo, kad jo veikloje itin dažnai pasitaiko įvairių incidentų, todėl vykdomas vaizdo stebėjimas yra labai svarbus reaguojant į pažeidimus ir juos valdant.

Inspekcijos išvados:

- Pažymėta, kad skundžiamas asmuo atskirai neįrodinėjo kiekvienos vaizdo kameros (stebėjimo vietos) fiksuojamo lauko (vaizdo duomenų apimtys) būtinumo ir proporcingumo nustatytiems tikslams pasiekti. Inspekcija atkreipė dėmesį, kad kiekvienos kameros stebėjimo laukas turėtų skirtingą poveikį duomenų subjektų teisėms ir laisvėms, todėl turi būti vertinamas atskirai.
- Inspekcija pabrėžė, jog net ir atsižvelgiant į skundžiamo asmens (krizių valdymo centro) paskirtį, yra ypač svarbu vadovautis duomenų kiekio mažinimo principu ir įvertinti duomenų valdytojo ir duomenų subjektų interesų pusiausvyrą **kiekvienu konkrečiu atveju**, t. y. kiekvienos konkrečios stebimos patalpos dalies kontekste.
- Inspekcija padarė išvadą, kad šiuo atveju virtuvės vaizdo stebėjimas, apimantis ne tik maisto ruošimo erdves, bet ir valgomąjį stalą **stambiu planu**, neatitinka būtinumo ir proporcingumo kriterijų. Inspekcija nurodė, kad tiek valgio gaminimo, tiek ir valgymo procesai yra pakankamai privatūs, todėl šiuo atveju detalus šių veiksmų filmavimas stambiu planu gali pažeisti duomenų subjektų (įskaitant vaikų) interesus bei pagrindines teises ir laisves.

INSPEKCIJOS 2025-09-25 SPRENDIMAS NR. 3R-1334 (2.13-1.E)

Faktinės aplinkybės: pareiškėjai skundėsi dėl mokykloje vykdomo vaizdo stebėjimo bei aplinkybės, kad vaizdo įrašas buvo perduotas mokytojui, taip neužtikrinant vaizdo įrašų saugumo dėl ko įvyko asmens duomenų saugumo pažeidimas (ADSP). Skundo nagrinėjimo metu buvo nustatyta, jog į vaizdo stebėjimo lauką pateko koridorius, daiktų laikymo spintelės, įėjimas į klases, laiptines, sanitarinį mazgą. Skundžiamas asmuo nurodė, kad vaizdo stebėjimas vykdomas remiantis BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punktu, turto ir asmenų saugumo užtikrinimo tikslu, taip pat neteisėtų prevencijos tikslu bei siekiant išsiaiškinti įvykių kaltininkus. Nagrinėjamu atveju buvo nustatyta, mokyklos vadovas buvo informuotas apie galimai įvykusių smurto atveju, dėl ko mokyklos vadovas nurodė informacinių technologijų specialistui susipažinti su vaizdo įrašu, jį įvertinti bei esant poreikiui gauti įrašo kopiją ir užtikrinti mokinio tėvų informavimą apie įvykį. Specialistui peržiūrėjus vaizdo įrašą ir nustačius, kad mokinio tėvus apie įvykį reikia informuoti, buvo bendradarbiauta su mokinio klasės mokytoja, t. y. jai buvo suteikta prieiga prie vaizdo įrašo.

Inspekcijos išvados:

- Inspekcija įvertinusi mokyklos atliktą poveikio duomenų apsaugai vertinimo (PDAV) ataskaitą, padarė išvadą, jog duomenų valdytojas įrodė tiek teisėto intereso buvimą, tiek būtinumą vykdyti vaizdo stebėjimą, taip pat tinkamai įvertino ar vykdomas vaizdo stebėjimas pernelyg nepažeis duomenų subjektų teisių bei laisvių. Inspekcija taip pat atsižvelgė tai, kad vaizdo stebėjimas vykdytas tik koridoriuje, o ne klasėse ar patalpose, kuriose galima tikėtis absoliutaus privatumo (tualetuose ar persirengimo kambariuose). Be to, koridoriuje vykdant vaizdo stebėjimą mokinių spintelės fiksuotos tik iš toli, todėl galimybės matyti jų turinio nebuvo. Vaizdo stebėjimas pripažintas teisėtu.
- Inspekcija nurodė, kad duomenų valdytojas (mokykla) turėjo pagrįstą teisę duoti nurodymą pavaldžiam asmeniui (mokytojui) susipažinti bei tvarkyti vaizdo įrašą su tikslu išsiaiškinti incidento aplinkybes ir informuoti apie incidentą mokinio tėvus (pareiškėjus). Inspekcija atkreipė dėmesį į BDAR 4 straipsnio 12 punkte pateiktą ADSP apibrėžimą ir pažymėjo, kad vaizdo įrašą perduodant mokytojui mokinio asmens duomenys nebuvo sunaikinti, prarasti, pakeisti, be leidimo atskleisti arba kitaip tvarkomi, prie jų be leidimo nebuvo gauta prieiga, todėl nėra pagrindo spręsti, kad nagrinėjamu atveju įvyko ADSP.

INSPEKCIJOS 2025-12-30 SPRENDIMAS Nr. 3R-1876 (2.13-1.E) ir 2026-02-13 SPRENDIMAS Nr. 3R-252 (2.13-1.E)

Faktinės aplinkybės:

- Gavus pranešimą apie VšĮ Biržų ligoninės patalpose (įskaitant operacines) vykdomą vaizdo stebėjimą, Inspekcija savo iniciatyva atliko tyrimą dėl ligoninėje vykdomo vaizdo stebėjimo ir garso įrašymo atitikties BDAR.
- Tikrinimo metu nustatyta, kad vaizdo stebėjimas buvo vykdomas ligoninės lauko teritorijoje (be garso įrašymo), o vaizdo stebėjimas kartu su garso įrašymu buvo vykdomas: 1) ligoninės bendrose patalpose (įėjimai ir išėjimai, fojė ir pan.); 2) ligoninės skyriuose – įėjimai į skyrius, koridoriai, registratūra, pacientų laukiamasis, pacientų priėmimo ir apžiūros patalpos dalis; 3) ligoninės ambulatorinėje operacinėje; 4) trijose ligoninės operacinėse (toliau – Operacinės), kuriose atliekamos planinės operacijos.
- Pagal ligoninės pateiktus paaiškinimus bei pateiktą PDAV ataskaitą ligoninės lauko teritorijoje bei patalpose (išskyrus Operacines) vykdomo vaizdo stebėjimo bei garso įrašymo tikslas - ligoninės lankytojų, darbuotojų bei turto saugumas, fizinio ir psichologinio smurto prevencija. Tuo tarpu, Operacinėse vykdomo vaizdo stebėjimo bei garso įrašymo numatytas tikslas – sklandus Operacinių darbo organizavimas.
- Ligoninė vykdomą vaizdo stebėjimą ir garso įrašymą grindė BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punktu. Jokiais kitomis BDAR 6 straipsnyje numatytomis teisėtumo sąlygomis ir / arba BDAR 9 straipsnio 2 dalyje numatytomis išimtimis ligoninė nesirėmė.

INSPEKCIJOS 2025-12-30 SPRENDIMAS Nr. 3R-1876 (2.13-1.E) ir 2026-02-13 SPRENDIMAS Nr. 3R-252 (2.13-1.E)

Inspekcija, vertindama ligoninėje vykdomo vaizdo stebėjimo ir garso įrašymo teisėtumą, vertino kiekvieną iš minėtų kumuliatyvių sąlygų, t. y. vertino 1) ar tvarkyti asmens duomenis reikia dėl teisėtų interesų, kurių siekia duomenų valdytojas arba trečiasis asmuo; 2) ar asmens duomenis tvarkyti būtina siekiant įgyvendinti nustatytą teisėtą interesą; 3) ar asmuo, kurio duomenys turi būti apsaugoti, interesai ar laisvės bei pagrindinės teisės neturi būti viršesni.

Inspekcijos išvados:

1. Dėl vaizdo stebėjimo ligoninės patalpose asmenų bei turto apsaugos tikslu:

- Inspekcija konstatavo, kad ligoninė, siekdama užtikrinti asmenų bei turto saugumą siekia teisėto intereso bei pažymėjo, kad vaizdo stebėjimas ligoninės patalpose yra viena iš būtinų priemonių šiam tikslui pasiekti (t. y. nustatė, jog egzistuoja pirmoji ir antroji sąlygos).
- Vis dėlto, Inspekcija nustatė, kad vykdant vaizdo stebėjimą yra fiksuojama ir ligoninės ambulatorinėje operacinėje esančio pacientų apžiūros stalo dalis bei nuolatinės darbuotojų darbo vietos.
- Inspekcija, vadovaudamasi Europos duomenų apsaugos valdybos (EDAV) gairėmis, pabrėžė, jog atliekant skirtingų interesų balanso testą turi būti vertinami tokie aspektai: 1) duomenų subjektų interesai, pagrindinės teisės ir laisvės; 2) duomenų tvarkymo poveikis duomenų subjektams, įskaitant tvarkomų asmens duomenų pobūdį, tvarkymo kontekstą ir bet kokias kitas tvarkymo pasekmes; 3) pagrįsti duomenų subjektų lūkesčiai; 4) galutinis priešingų teisių ir interesų suderinimo vertinimas, įskaitant vertinimą dėl galimybės imtis kitų priemonių, mažiau ribojančių asmenų privatumą.
- Tuo tarpu ligoninė nei PDAV ataskaitoje, nei Interesų balanso teste, faktiškai nevertino kaip duomenų subjektai galėtų reaguoti į jų asmens duomenų tvarkymą, o duomenų valdytojo (ligoninės) ir duomenų subjektų interesų suderinamumas įvertintas tik formaliai ir abstrakčiai. Taigi, duomenų valdytojui nepateikus įrodymų, patvirtinančių, jog prieš pradėdant vykdyti vaizdo stebėjimą buvo tinkamai įvertinta, ar duomenų subjektų teisės nebus pernelyg pažeidžiamos, Inspekcija padarė išvadą, kad pacientų fiksavimas (net ir nedidele apimtimi) ambulatorinės operacinės apžiūros vietoje bei nuolatinis darbuotojų stebėjimas jų nuolatinėse darbo vietose gali pernelyg jų teises.

2. Dėl vaizdo stebėjimo ligoninės Operacinėse tinkamo bei sklandaus darbo organizavimo užtikrinimo tikslu:

- Tyrimo metu nustatyta, kad Operacinėse esančios vaizdo stebėjimo kameros fiksavo erdvę palei operacinės sieną, t. y. sieną, erdvę tarp sienos ir operacinio stalo, į vienos kameros stebėjimo lauką pateko ir operacinio nedidelė dalis operacinio stalo (jo kraštas).
- Nors siekis tinkamai organizuoti sklandų Operacinių darbo organizavimą pripažintinas teisėtu interesu, tačiau Inspekcija nustatė, kad Operacinėse vykdomas vaizdo stebėjimas šiam tikslui pasiekti nėra būtinas bei pažeidžia duomenų subjektų (pacientų) teises į privatumą.
- Inspekcija šią išvadą padarė įvertinusi tai, kad ligoninės atliktame Interesų balanso teste apskritai nebuvo vertinta ar vaizdo stebėjimas Operacinėse yra vienintelis ir efektyviausias būdas siekiant užtikrinti sklandų operacinių darbą. Be to, interesų balansų teste visiškai nebuvo vertinta kaip duomenų subjektai (pacientai) galėtų reaguoti į jų asmens duomenų tvarkymą (vaizdo stebėjimą) Operacinėse.
- Inspekcija konstatavo, kad vaizdo stebėjimas Operacinėse yra pernelyg ribojantis duomenų subjektų (tiek pacientų, tiek darbuotojų) teises ir teisėtus interesus. Nors tikrinimo metu nustatyta, kad į Operacinėse esančių vaizdo kamerų stebėjimo lauką operacinės stolas nepatenka, tačiau Operacinėse esančios kameros fiksuoja erdvę šalia operacinio stalo, todėl yra labiausiai tikėtina, kad į operaciją atvežamas ar iš jos išvežamas pacientas galėtų būti fiksuojamas. Inspekcija pažymėjo, kad **operacinė savo pobūdžiu yra itin jautri erdvė**, kurioje pacientams atliekamos invazinės procedūros, kurių metu galimas visiškas ar dalinis kūno apnuoginimas, todėl privatumo lūkestis tokioje aplinkoje yra itin didelis. Inspekcijos vertinimu, duomenų subjektų (pacientų) teisė į privatumą nagrinėjamu atveju yra neabejotinai viršesnė už ligoninės interesą efektyviau organizuoti darbą.
- Inspekcija taip pat nurodė, kad vaizdo kameromis **net ir dalinai fiksuojant tokias vietas kaip pacientų apžiūros stolas** (ambulatorinėje operacinėje) **bei Operacinių stalai ir artima erdvė aplink juos, yra tvarkomi ir sveikatos duomenys**, todėl tokių asmens duomenų tvarkymas turi būti pagrįstas bent viena BDAR 9 straipsnio 2 dalies a-j punktuose numatyta BDAR 9 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta sveikatos duomenų tvarkymo draudimo išimtimi.

3. Dėl garso įrašymo / pasiklausymo teisėtumo

- Nagrinėjamu atveju tikrinimo metu buvo nustatyta, kad ligoninės patalpose sumontuotos vaizdo stebėjimo kameros taip pat įrašo ir garsą (išskyrus Operacines, kuriose garsą galima girdėti tik realiu laiku). Nurodyta, kad garso įrašymo pasiklausymo tikslai sutampa su vaizdo stebėjimo tikslais.
- Inspekcija nustatė, kad asmens duomenų tvarkymas – vaizdo stebėjimą ir garso įrašymas buvo vertintas kartu. Garso įrašymas, kaip atskira asmens duomenų tvarkymo operacija, Interesų balanso teste nėra įvertintas ir yra paminėtas tik formaliai. Nagrinėjamu atveju Tikrinamo asmens pateiktame Interesų balanso teste nurodyta, kad toks asmens duomenų tvarkymas yra vienintelis būdas įgyvendinti siekiamus tikslus. Detalesnio paaiškinimo, kodėl garso įrašymas ligoninės patalpose yra būtina priemonė asmenų bei turto saugumui bei efektyviam darbo organizavimui užtikrinti pateikta nebuvo.
- Inspekcija vertinimu garso įrašymas ligoninės patalpose, siekiant užtikrinti asmenų bei turto saugumą bei tinkamą darbo organizavimą nėra vienintelė ir būtina priemonė šiems tikslams pasiekti. Tiek fizinis, tiek emocinis / psichologinis asmenų saugumas gali būti užtikrintas naudojant kitas priemones (pvz., tokias kaip darbuotojų mokymai, pavojaus atveju - aliarmo mygtukai bei fizinė apsauga ir kt.). Be to, ligoninės patalpose vykdomas vaizdo stebėjimas, taikomas kartu su kitomis apsaugos priemonėmis, laikytinas pakankamai veiksmingu būdu užtikrinti saugumą ir / ar spręsti kilusius konfliktus.
- Inspekcija taip pat pabrėžė, kad nagrinėjamu atveju yra itin svarbu atsižvelgti į duomenų valdytojo (ligoninės) ir duomenų subjektų (lankytojų, pacientų bei darbuotojų) padėties skirtumą, t. y. į tai, kad o **duomenų subjektai šio santykio kontekste laikytini labiau pažeidžiamais**. Inspekcija atkreipė dėmesį į tai, kad ligoninės patalpose, tokiose kaip skyrių koridoriai, fojė ir kt. įprastai vyksta privatūs lankytojų / pacientų bei darbuotojų pokalbiai, todėl akivaizdu, kad duomenų subjektai turi teisėtą lūkestį, kad jų privatūs pokalbiai nebus įrašomi. Atsižvelgiant į tai, kad garso įrašymas vykdomas ligoninėje, atkreiptas dėmesys į itin didelę tikimybę, kad lankytojų ir pacientų pokalbiai gali būti susiję su jų sveikatos būkle ir pan., kas reikštų, kad yra fiksuojami bei įrašomi sveikatos duomenys (specialių kategorijų duomenys), kurių tvarkymo teisėtumą būtina pagrįsti ne tik BDAR 6 straipsnio nuostatomis, bet ir BDAR 9 straipsnio nuostatomis.

4. Dėl prieigos kontrolės užtikrinimo bei duomenų valdytojo atskaitomybės principo įgyvendinimo

- Tikrinimo vietoje metu buvo nustatyta, kad ligoninės Operacinėse esančiomis vaizdo stebėjimo kameromis fiksuojamas vaizdas yra tiesiogiai transliuojamas į įgaliotos darbuotojos kompiuterį. Tikrinimo metu buvo nustatyta, kad minėta darbuotoja vaizdo stebėjimo programoje naudojosi tik paprasto naudotojo (ne administratoriaus) teisėmis.
- Nei tikrinimo vietoje metu, nei atsakant į vėliau Inspekcijos raštu pateiktus klausimus, duomenų valdytojas vienareikšmiškai nenurodė, kas turi privilegijuotas prieigos teises prie programos. Duomenų valdytojas taip pat negalėjo tiksliai atsakyti ar yra Operacinėse esančių kamerų vaizdo įrašymo įrenginys arba nurodyti jo buvimo vietą, todėl Inspekcijai nebuvo suteikta galimybė nustatyti kokie asmenys turi prieigą prie programos (t. y. tiesiogiai transliuojamo vaizdo ir garso), taip pat nebuvo sudaryta galimybė nustatyti, ar Operacinėse vykdant vaizdo stebėjimą nėra daromi vaizdo įrašai.
- Inspekcija pažymėjo, jog duomenų valdytojas **turi pareigą tiksliai žinoti**, kas turi prieigą prie vaizdo stebėjimo sistemos ir padarytų vaizdo ir / ar garso įrašų. Sprendime padaryta išvada, kad prieigos kontrolė prie ligoninės Operacinėse vykdomo vaizdo ir garso transliavimo tinkamai užtikrinta nebuvo. Duomenų valdytojas, vykdydamas vaizdo stebėjimą ir garso įrašymą, ypač tai darydamas ligoninės Operacinėse – itin jautriose patalpose, kuriose tikimasi didelio konfidencialumo užtikrinimo, vienareikšmiškai turėjo žinoti, kokie konkretūs asmenys turi prieigą prie programos ir kokius veiksmus programoje šie asmenys gali atlikti.
- Dėl šios priežasties Inspekcija padarė išvadą, jog duomenų valdytojas nepakankamai bendradarbiavo su Inspekcija ir neįgyvendino atskaitomybės principo. Tokią išvadą Inspekcija priėjo vadovaudamasi LVAT praktika, pagal kurią duomenų valdytojo nebendradarbiavimas ir negebėjimas pašalinti pagrįstų abejonių dėl asmens duomenų tvarkymo tenka duomenų valdytojo nenaudai (žr. LVAT 2025-12-17 nutartį administracinėje byloje Nr. eA-704-629/2025).

Ačiū už dėmesį!